

5 x Nederland onder water

Is Nederland onder het wateroppervlak echt koud en zanderig, met slecht zicht? Welnee. Slechts weinigen weten dat de Hollandse wateren schitterende duiklocaties bieden, waar de raarste onderwaterwezens te zien zijn. Sepia's, meervallen, VOC-wrakken. Je vindt ze allemaal, mits je weet waar je moet zijn. Juist brengt vijf duiklocaties in beeld

Nederland telt ongeveer 30.500 duikers, die gezamenlijk zo'n 800.000 keer per jaar in de Nederlandse wateren duiken. Omdat eigen apparatuur – zoals een duikfles, stabjack en automatenet – kostbaar is, zijn de meeste duikers aangesloten bij een duikvereniging. Eenmaal lid, zijn de opleidingen ook een stuk goedkoper – en soms zelfs gratis. De ervaring onder water verschilt sterk per plek. Dit is vooral te danken aan het diverse karakter van de duikstekken. Zo is de Oosterschelde een zoutwaterplek die direct met de Noordzee in verbinding staat. Hierdoor krijg je als duiker te maken met stromingen en een rijk onderwaterleven. Het Grevelingenmeer ligt er pal naast, maar is afgesloten van de zee, wat zorgt voor een heel andere vegetatie. De Kempervennen liggen hemelsbreed zo'n 100 kilometer verder. Deze aangelegde plas heeft zoet water. Dat zorgt voor weer een andere biodiversiteit. En helemaal een feest is de Noordzee. Voor beginnende duikers met weinig ervaring een lastige stek vanwege de stroming, maar voor gevorderden een mooie uitdaging. Vergeet ook de grachten niet als onderdeel van de Nederlandse onderwaterwereld. Niet zozeer om in te duiken, maar wel als leefomgeving voor zowel zoet- als zoutwatervissen.

Een donderpad met haar eitjes in het Grevelingenmeer in Zeeland

ANP

Gevorderde duikers kunnen in de Noordzee oude wrakken bewonderen

NOORDZEE (Nederland)

Maximale diepte:
700 meter (gemiddelde diepte 94 meter)

Onderwaterleven:
Dolfijnen, baleinwalvissen, haaien, roggen

Bijzonderheid:
VOC-schepen, dolfijnen, baleinwalvissen. Omdat er veel (oorlogs)schepen zijn gezonken, kun je hier goed wrakduiken

Niveau: Gevorderd
Let op: Stromend water

Nederlandse deel Noordzee

De Noordzee is altijd al van groot belang geweest voor de kleine handelsnatie. Dankzij de scheepvaart concurreerde Nederland al vroeg met de grote Europese mogendheden en kon het in de zeventiende eeuw zelfs uitgroeien tot het machtigste land van Europa. Vanuit de hele wereld voeren enorme schepen naar Amsterdam, het middelpunt van de westerse wereld. Engelse zeeoorlogen maakten een einde aan deze periode, maar onder water is er nog veel uit deze tijd terug te vinden. Voor gevorderde duikers is het mogelijk om in de Noordzee eeuwenoude wrakken van dichtbij te bewonderen. Schepen die ooit de golven trotseerden, liggen hier op de zeebodem. De meeste zijn nog intact. Groenig water geeft de vaartuigen vanaf een afstandje een spookachtig, verlaten uiterlijk. Maar wie dichterbij komt, zal veel onderwaterleven vinden. Grote scholen vis maken van de vergane schepen hun thuis; wier, mos en anemonen versieren de wrakken en brengen kleinere vissen mee.

Raymond Wennekes

De begroeiing in het Grevelingenmeer is schitterend

Raymond Wennekes

De zeeappel, van de zee-egelfamilie, is te vinden in het Grevelingenmeer

GREVELINGENMEER (Zeeland)

Maximale diepte:
48 meter

Onderwaterleven:
Zeesterren, paling, zeedonderpad en botervis

Bijzonderheid:
Afgesloten meer

Niveau:
Goed te doen voor beginners

Het Grevelingenmeer is het grootste zoutwatermeer van West-Europa. Deze duikstek ligt naast de Oosterschelde en is een walhalla voor de beginnende duiker. Er is veel te zien en in tegenstelling tot de Oosterschelde staat het water hier stil, waardoor je geen rekening met stroming hoeft te houden en er altijd kan worden gedoken. Zand- en kleideeltjes zakken in het kalme water naar de bodem, wat zorgt voor helder zicht. De begroeiingen in het meer zijn schitterend. Diverse soorten anemonen, zeesterren, sponzen en mos decoreren de rotsblokken in het water. Strengen wier hangen als slingers in het meer en op sommige plekken zijn zee-grasvelden te vinden. Tussen de planten zwemmen kleine vissen, zoals de koornaarvis, op zoek naar voedsel. Schitterende kwalletjes en garnalen zorgen ervoor dat je je ogen uitkiijkt. Terwijl platvisjes over de bodem glijden, rusten enorme felgekleurde kreeften tussen de stenen. In het voorjaar spot een gelukkige duiker hier zelfs een verdwaalde sepi.

Filip Staes

Boven: Dé attractie van de Kempervennen zijn de enorme meervallen **Onder:** Sommige zijn wel 2 meter

KEMPERVENNEN (Noord-Brabant)

Maximale diepte:
18 meter

Onderwaterleven:
Baars, snoek, karper

Bijzonderheid:
Meervallen

Niveau:
Beginner (15 euro per dag)

Snoeken, palingen en karpers maken de Kempervennen zeker de moeite waard, maar deze duikstek heeft zijn populariteit vooral te danken aan meervallen, die hier enkele jaren geleden zijn uitgezet. De grootste, ook wel *big momma* genoemd, is inmiddels zo'n 2,5 meter lang. Deze uit de kluiten gewassen kikkervis heeft een iele aalachtige staart en massieve kop met een enorme bek, waarmee hij met gemak een eend verslind. Gelukkig is hij ongevaarlijk voor mensen en totaal niet schuw, waardoor je zeer dicht bij hem in de buurt kunt komen. De Kempervennen zijn een kunstmatige plas met zoet, helder water. Deze duikplaats ligt midden in een natuurgebied en is onderdeel van het terrein van CenterParcs de Kempervennen. Wie hier wil duiken, moet wel vooraf een plaatsje reserveren. De kosten hiervoor bedragen 15 euro per dag.

Filip Staes

ONDERWATER IN NEDERLAND

DUIK-UITRUSTING

Duikset
800 euro
(stabjack, automatenet, octopus, duikfles)

Droogpak
800-1.200 euro

Pak 7 mm
(nodig in Nederland)
150-350 euro

Shorty 7 mm
(nodig in Nederland)
100-200 euro

Duikbril
vanaf 20 euro

Flippers
25-80 euro

Loodgordel
13 euro per kilo

Duikhorloge
vanaf 20 euro

Duikschuilen
25-60 euro

Duikhandschoenen
20-50 euro

Op Marktplaats zijn complete sets soms al vanaf 80 euro verkrijgbaar.

GRACHT (Noord- en Zuid-Holland)

Maximale diepte:
3 meter

Onderwaterleven:
Krabben, alg

Bijzonderheid:
Fietsen en bierflesjes

Niveau:
Beginner, maar geen openbare duikplek

Let op:
Verboden toegang voor onbevoegden

Elke historische stad heeft ze: grachten. Alleen al Amsterdam telt er 165. Vroeger werden deze gebruikt voor transport, verdediging en riolering. Momenteel dienen ze vooral als toeristische attractie. Vanaf het water krijgt een stad een compleet ander aanzicht, waardoor het in de zomer wemelt van de rondvaartbootjes. Een tijd lang maakte vervuiling de stadswateren onleefbaar. De laatste jaren is de kwaliteit van het grachtenwater dankzij milieumaatregelen stukken verbeterd. Ook initiatieven als 'Blik onder water in Leiden' (www.onderwaterinleiden.nl) dragen bij aan het schoonhouden van de grachten door burgers te attenderen op het onderwaterleven. En het helpt. Waar vroeger alleen fietsen en condos leefden, zwemmen nu weer karpers, forellen en snoekbaarzen.

Als je wel benieuwd bent naar het onderwaterleven van grachten, maar geen zin hebt om erin te zwemmen, kun je de Amsterdamse dierentuin Artis bezoeken. Daar is een gracht nagebouwd, inclusief de vissen en planten die erin voorkomen

CIJFERS

Aantal duikers
Nederland 30.500
Aantal duiken
Per jaar in Nederland 800.000
Gemiddelde kosten
Beginnersduik 50 euro inclusief materiaal
Gemiddelde duur duik
60 minuten

Ronald van Weeren

Boven: De paardenanemoon komt veel voor in het Delta-gebied
Onder: In de Oosterschelde lopen enorme krabben over de bodem

Raymond Wennekes

Raymond Wennekes

OOSTERSCHELDE (Zeeland)

Maximale diepte:
63 meter

Onderwaterleven:
Schol, tong, zeeduivel,
zalm

Bijzonderheid:
Sepia's in de lente

Niveau: Gevorderd

Let op: Getijdenwater.
In verband met stromingen
is het aan te raden om een
half uur voor of na de
getijdenwisseling te duiken

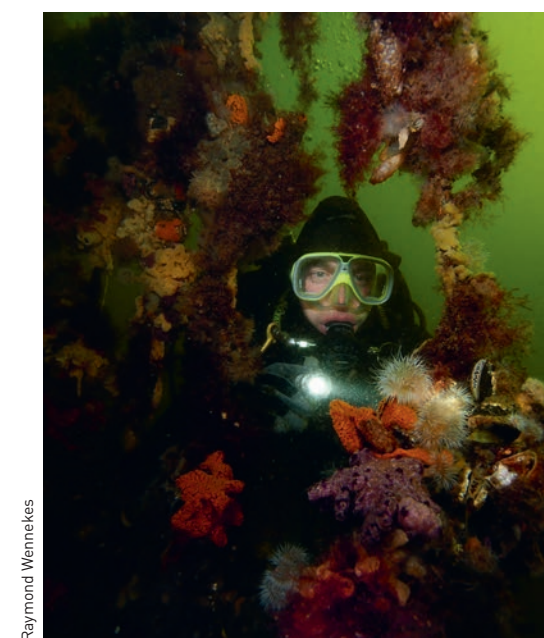
De Oosterschelde wordt ook wel de kraamkamer van de Noordzee genoemd. In de zomermaanden zijn er ruim 250 vissoorten te vinden. Zodra je je hoofd onder water steekt, zie je de krabbetjes lopen. Het zeewier danst op de golfslag en vervoert groene wierslakjes van de ene naar de andere plek. Schollen zwemmen om je heen en onder meer de zeebaars en de haring voeden er hun jongen op. Overal zijn garnalen te zien en enorme krabben lopen over de bodem. Zeesterren en zeeappels decoreren het oppervlak. Begin mei trekt een groot aantal sepia's vanuit de Noordzee naar de Oosterschelde om te paren. Deze inktvissen zijn zo'n halve meter groot en bewegen zich gracieus door het water. Master Scuba Diver Raymond Wennekes (36) duikt geregeld in het gebied: 'Met een beetje geluk zie je meerdere sepia's bij elkaar. Ik heb duiken gemaakt waarbij ik omringd werd door twaalf sepia's die af en aan zwommen om de liefde te bedrijven en eitjes af te zetten. Geweldig.' Ook in de winter is het volgens Wennekes de moeite waard om een kijkje onder water te nemen. 'Er is weliswaar een stuk minder leven te bekennen, maar sommige vissen, zoals de zeedonderpad en de snotolf, leggen dan hun eitjes. Deze zijn felgekleurd en schitterend om te zien en te fotograferen.'

Raymond Wennekes

Raymond Wennekes

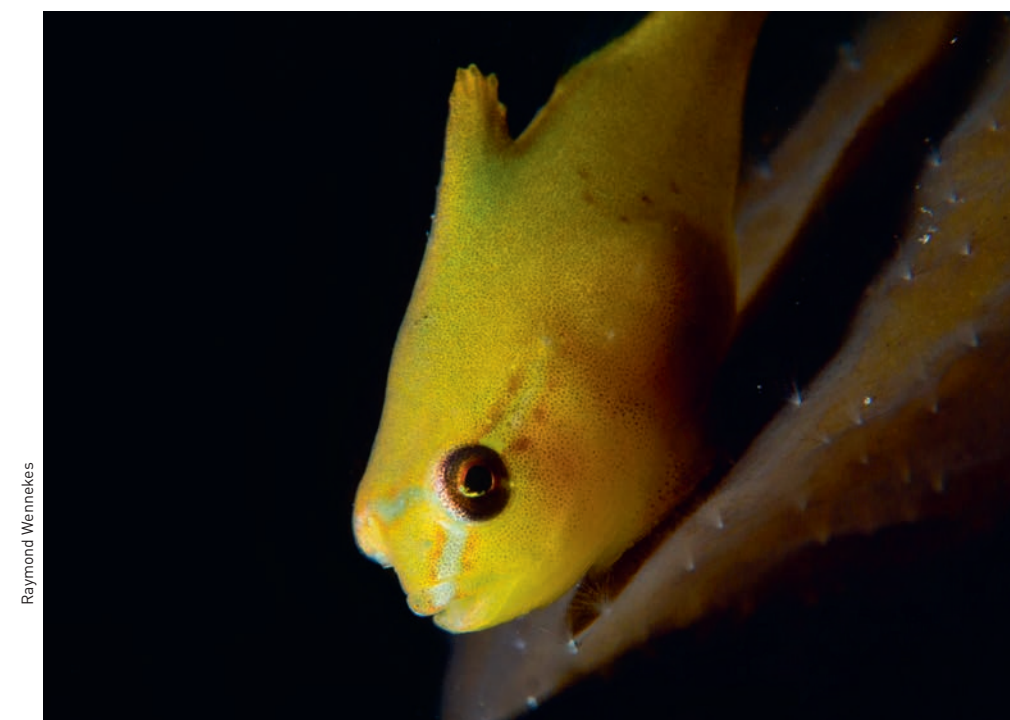

Raymond Wennekes

Boven: In de lente komen in de Oosterschelde zelfs sepia's voor

Midden: Voor duikers zijn er in de zomermaanden wel 250 vissoorten te vinden in de Oosterschelde

Onder: De snotolf legt in de winter haar eitjes in de Oosterschelde

Raymond Wennekes